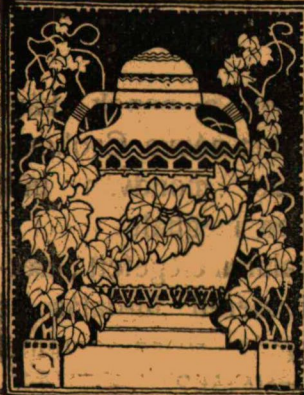
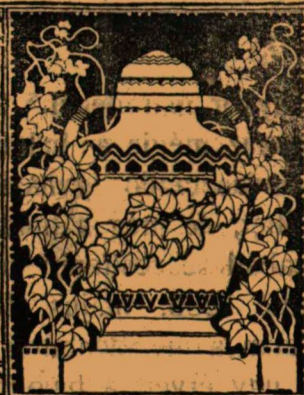

	HAMVASZTÁS A FAKULTATIV HALOTTHAMVASZTÁS ESZMEJÉT TERJESZTŐ FOLYÓIRAT:	
Megjelen minden hó 20-án. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Zsigmond-utca 10. Telefon 81-02. Postacheque-számla 19072. sz.	SZERKESZTIK ÉS KIADJÁK: Dr. WILHELM FRIGYES PAP SÁMUEL főgyvéd az Orsz. Halotthamvasztó Egyes. titkára felelős szerkesztő társszerkesztő	Előfizetési ár: Egész évre . . . 4 K — f Egyes szám ára — K 40 f Hirdetések díjszabás szerint

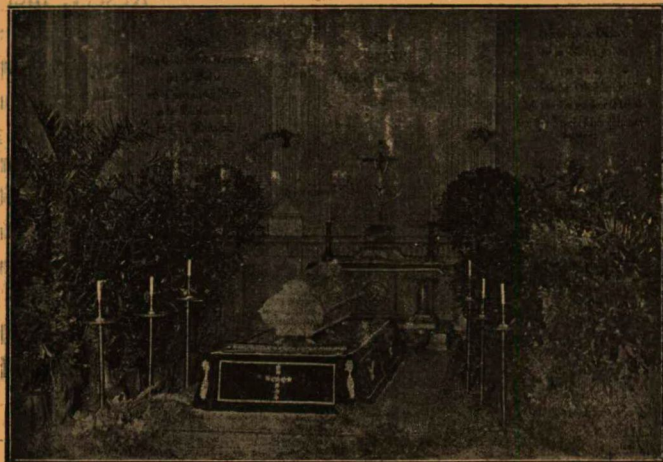
TARTALOM: Fuego: A római katolikus egyház és a halotthamvasztás. — A góthai krematorium (képpel). — Taxus: Mély álmát alussza. (Vers). — Eiser Emil: Halotthamvasztás nyersolajjal. — Beszámoló. — Bel- és külföldi hírek. — Egyesületi hírek. — Közgazdasági rovat. — Biztosítási ügyek. — Szerkesztői üzenetek. — A kiadóhivatal közlései. — A Gondviselés társulat belépési nyilatkozata. — Az 1909. évfolyam tartalomjegyzéke. — Hirdetések.

A róm. kath. egyház és a halotthamvasztás.

This falls out better than I could devise.
Jobban ütött ki, semhogy gondolám.
(Shakespeare.)

A pistojai (Toscana) urnaliget megnyitása alkalmával dr. Giuseppe Nasi előadást tartott „Vallás és halotthamvasztás” címen, melyből igen érdekes tények derülnek ki:

„VII. Sándor pápa tudós titkára Monsignore Mattia Naldi azt írja egyik könyvében a halottégetésről: „Nem lehet azt elvetendőnek tartani, ami oly sok századon át tiszteletben tartatott. Annál inkább, mert a csontok és hamumaradékok, melyek megmaradnak, szentelt helyen méltó eltemetésben részesülhetnek. Elégetés és elföldelés közt más

A góthai krematorium katafalkja.

különbség nincsen, csak az, hogy a tűzben a tetemek biztonságban őszalkótörészeikre bomlanak és pedig ugyanazon módon, mint ez a sirban sok idő folyamán veszélyes módon történik.” — Ezt pedig a pápa beleegyezésével írta 1656-ban Rómában. — A halottégetés reformálásával és megújításának gon-

dolatával találkozunk 1774-ben Modenában, ahol a kiváló praelatus monsignore *Piattohi* tudományos vitában szintén kedvezően nyilatkozik a halottégetésről — Tíz évvel ezelőtt pedig a tudós és hitbuzgó vicomte de *Fre-gamon*, vatikáni ügyvéd és a Szt.-Gergely-érem lovagja, egy prédikációban ezeket mondotta: „A halotthamvasztás ügyében tudni kell, hogy a kath. egyház nem tiltja, ha

valaki saját testét el akarja hamvasztatni, csak egy föltételt köt ki, t. i. azt, hogy mint jó katolikus haljon meg az illető, ellátva a vallás összes vigasztalásaival. Azon nem fordul meg, vajjon testünket, ezen nyomorult burkolatot, a férgeknek vagy a lángoknak adjuk át, ha csak a lélek, az az isteni lény,

az isteni gondoskodás parancsolatai szerint elszállott ismeretlen tájakra. Ha az anatómiai test el is ég, de a lélek halhatatlan és mindörökké él.” — Róma tiltakozik a halotthamvasztás ellen, mint pogány szokás ellen, de a ravatal virágokkal való díszítése, a gyertyák vagy fáklyák és a szentelt víz is a po-

gánykor maradékai." Miért kárhóztatja a kath. egyház mégis a halotthamvasztást? „Az elhamvasztandó egyházi temetésben nem részesülhet, de még a haldoklók szentségében sem szabad részesíteni," mondja a római Congregatio 1886. május 18-án kelt magyarázata. Talán a mecklenburgi lelkész véleményét osztja, ki úgy érvelt a halotthamvasztás ellen, hogy a *tűz a feltámadási esirát megöli?*!

A katolikus egyház a halotthamvasztással szemben tanusított magatartásáról *Walter* müncheni egyetemi tanár nem régen nyilatkozott. Előadása elején alaptalan, sokszor megcáfolt okokkal támad, majd áttér a vallási szempontra, „az elföldelés hasonlít a vetéshez, és a keresztény abban látja a feltámadás és a jövő élet symbolumát." Annál meglepőbbek az előadás utolsó mondatai: „Minthogy a római Congregatio határozatai megváltoztathatók, azért fennáll a lehetőség miszerint Róma a *halotthamvasztás iránti magatartásában változás történhetik.* Az egyház bizonyos *előzékenységet tanusíthat* a jövőben mint, ahogyan már sok dologgal szemben tette. *Tűrheti az elhamvasztást*, mit olyan bajt, melyet meg nem akadályozhat, *mindenesetre* abban a pillanatban *fogja tenni*, mikor fontosabb érdekei veszélyeztetve vannak. Nemcsak egészségügyi okoknál fogva (járványok idejében), hanem akkor is, ha *sok katolikus a halotthamvasztás miatt az egyháztól elpártolna és más felekezetre áttérne* lemondana az elhantolás követeléséről. Az egyháztól azonban nem lehet zokon venni, ha álláspontját a végsőkéig megvédelmezi."

A katolikus egyházat tehát a fenyegetés, hogy a kremáció számos katolikus hive az egyháztól türelmetlen, konzervatív magatartása miatt elpártolna, a papságot pedig az a körülmény, hogy sok temetési díjazástól elesnék, bizonyára áthangolná, amaz a főpapokat, emez az alsó, szegényebb klérust.

Az alsó papság — azt hiszem — örömmel fogadná sok esetben a halotthamvasztást, mert a krematoriumban nincsen kitéve az időjárás viszontagságainak, mely szintén nem kicsinylendő ok a halotthamvasztás mellett. Zord, viharos téli időben hajadonfővel temetésen részt

venni életveszélyes, különösen a papok, kántorok, énekesek és szónokokra nézve. Csokonai is a temetőben bucsubeszédet mondván hült meg és ennek következtében meghalt.

Talán a sok igazságtalanul elégetett „eretnek" máglyái okozta lelkiismereti furdalás és szégyen az, amiért az egyház rossz szemmel nézi a földbetemetés reformálását?

Fuego.

A góthai krematorium.

(Mai képünköz.)

A legrégebbi krematorium belsejét látják olvasóink címképünkön. A góthai krematorium katafalkja áll előttünk a maga nemes egyszerűségében. A góthai a legnagyobb forgalmú nemzeti krematorium, a mely ez évben érte el működésének legmagasabb fokát, a mennyiben az ez évben elhalt 348 egyén közül 173-at, tehát a felét hamvasztottak itt el. A krematorium szakszerű leírását a jövő számunkban közöljük.

Mély álmát alussza...

Mély álmát alussza
Az őrben, hol atom
Atommal párosul...
Keserv, mely szívet tép,
Kín, amely sajnálva dúl
Hozzája nem hat el —
... Feledés ráborúl.

Mérhetlen messziben
Tompul a földi zaj —
... Élete álom volt.
Nem érez, nem eszmél,
Nem ismer bánatot,
Nem tudja hogy mi az —
Egy *világ*, ha kiholt! — —

Taxus.

Halotthamvasztás nyersolajjal.

Értekezés. Irta: *Eiser Emil.*

Az utolsó időben lépten-nyomon hallunk a nyersolajfűtésről, mely fűtési mód napról-napra nagyobb tért hódít az ipari és házi fűtés terén. Rohamlépéssel halad a fűtőanyag terjedése. Természetes tehát, hogy mindazon tényezők, kik az ezer éves kőszénfűtésnek bármi okból hivei, erős küzdelmet fejtenek ki a nyersolajfűtés terjedése ellen. Feltűnő példát szolgáltat erre azon harc, mely a budapesti Szent-János kórház nyers-

olajfűtésre való átalakítása okozott. A nyersolaj ellenségeinek harca azonban meddő, mert a technika nem ismer milliomos köszénbárókat, nem veszi figyelembe az ezeréves elsőbbségi jogokat, hanem jelszava mindig volt és marad: „olcsóbb és jobb!” A szakférfiak véleménye pedig az, hogy a nyersolaj mint fűtőanyag olcsó és sok tekintetben jobb, biztosra vehető tehát, hogy a nyersolajfűtés néhány év múlva mint győztes kerül ki a harcból.

Minket, a halotthamvasztás híveit, ezen harc nem érdekel, de igenis kötelességünk megvizsgálni, vajjon ezen újabb fűtőanyagot a halotthamvasztásnál felhasználhatjuk-e s ha igen, mennyivel olcsóbb és mennyivel jobb ez az eddigi fűtőanyagnál, a coaks-nál.

A mostani fűtőanyag mellett a halotthamvasztás a következő módon történik:

A kályhát a hamvasztás előtt 4—5 órával befűtik, mert normális időjárás mellett ennyi ideig tart, míg a kályhában az elégetési terület világos vörös, azaz a hamvasztásra eléggé meleg. Mikor ezt elérték s mielőtt a holttestet bevezetik, a gázfejlesztőben a levegőszелеpeket *beteszik*, miáltal a gázfejlesztés megapad s rövid idő múlva teljesen megszűnik. A holttest az elégetési területbe való bevezetése után a levegő bevezető szelepeket *teljesen kinyitják*, hogy a hamvasztásnál szükséges levegő nagy mennyiségben betóduljon. A betódult hideg levegő igen gyorsan felmelegszik, rövid idő múlva 1000 fokot ér el s minthogy az égetési területet alaposan átjárja, ezen területet izzóvá teszi, miáltal egy *tökéletes, füst- és szagmentes elhamvasztás érhető el*. A hamu azonban mint sokan képzelik, nem finom por, mint a fa vagy szivarkahamu, hanem kisebb-nagyobb darabokból, csomókból áll, melyeknek nagysága váltakozik a borszemtől az ujjhosszig. Ez azért van, mert a csontok nagyobbára oly el nem égethető mészsavakból állnak, melyek az elégetés után is szorosan összetartanak. A nagyobb darabok, mint például a koponya részei, a csuklók fejei, stb. világosan mutatják a csontok struktúráját.

Természetes, ez még nem a legideálisabb hamvasztás, miért is a szakférfiak mindig arra törekedtek, hogy egyrészt az előfűtési és hamvasztási időt megrövidítsék, másrészt a porszerű hamu elérését tökéletesebbé tegyék. Eddig coaks-sal történt a fűtés s minthogy az eddig kipróbált más fűtőanyagok, p. o. villany, fa, stb. nem bizonyult jobbnak, elálltak a többi kísérellettől.

Most, hogy a nyersolajfűtés állandóan napirenden van, mi is kezdünk foglalkozni azon ideával, vajjon ezen fűtőanyagot nem lehetne-e a halotthamvasztásnál sikeresen felhasználni és ezen anyag felhasználásával azon tökéletesítéseket elérni, melyeket a coakssal való fűtésnél hiába kerestünk. Alapos okunk van hinni, hogy ez sikerülni fog.

A nyersolaj hőegysége kétszer akkora mint a

legjobb coaksé, mert míg utóbbi csak 6000 calóriával bír, addig a nyersolaj 12—13000 calóriával rendelkezik. Azonfelül a coaks elégetése által keletkezett hőnek eddig csak 40 százalékát lehetett a tulajdonképeni hamvasztásra felhasználni, míg a másik 60 százalék felhasználatlanul megy ki az üstön. A nyersolajfűtésnél ellenben 80 százalék hőkihasználással működnek a kályhák, ami ott, ahol nagy hőszégre van szükség, óriási előny.

Ha tehát sikerülne egy oly halottégető kemencét konstruálni, melynél a fűtőanyag *nyersolaj (naphta)* lenne s ez tekintettel arra, hogy már sokféle kitűnően működő nyersolaj-kályha létezik, biztosan sikerülni is fog — akkor ez a halotthamvasztásnál a következő előnyökkel járna:

1. A kemence előfűtése 4—5 óra helyett csak 2—3 órát venne igénybe.

2.) A holttest hamvasztása csak $\frac{3}{4}$ —1 óráig tartana.

3.) A gáz fejlődése teljesen elesnék.

4.) A hamvasztás intenzívebb és jobb volna, minthogy könnyű szerrel ugyanazon idő alatt kétszer oly meleg levegőt (2000°) lehetne elérni.

5.) Fűtőanyag megtakarítása, mi a halotthamvasztást kb. 30 K-val olcsóbbá tenné, mi nagyban hozzájárulna, hogy a halotthamvasztás a szegény rétegekben is elterjedne.

6.) A hamvasztás kevesebb füsttel és korommal járna, miáltal a krematorium külseje csak nyerne.

7.) Valószínű, hogy a gyorsan keletkezett, nagyon izzó levegőben a hamvasztás is tökéletesebb volna.

Látjuk ebből, hogy a jövő ezen fűtőanyaga idővel a halotthamvasztás technikájában is szóhoz fog jutni.

Beszámoló.

Megint eltelt egy esztendő, egy évvel öregebbek lettünk. Az évforduló küszöbén számot vetve a múlttal, elkerülhetetlen, hogy egy pár szót magunkról is el ne mondjunk, a kiknek működése a halotthamvasztás magyarországi történetével igazán szoros és szerves összefüggésben áll. És ha nem is szeretünk saját dolgainkról nyilvánosan beszélni, a saját bajainkat feltárni, mert dicsekedni nem szoktunk, panaszkodni annál kevésbé, ezuttal engedtessek meg nekünk, hogy kivételt tegyünk és elmondjunk egyet-mást, hátha lesz eredménye?! A mikor 3 év előtt megalapítottuk ezt a folyóiratot a hamvasztás eszméje iránt való lelkesedéstől vezéreltetve, abban a reményben tettük, hogy önzetlen és áldozatkész fáradságunk és munkánk eredményét röviden élvezni fogjuk, ha

nem is valami nagy anyagi előnyök formájában, legalább olyképen, hogy gondtalanul fogunk tovább dolgozni s nem kellvén törődnünk a lap anyagi részével, tisztán nivója emelkedésére fogjuk fordítani időnket és munkánkat. Ez kétségtelenül meg is történt volna, ha a belügy-minister az egyesület alapszabályait jóváhagyja s így az egyesület működését megkezdhetné volna. Minthogy azonban ez be nem következett, tisztán önerőnkre utalva, senkitől nem támogatva, kellett a küzdelmet folytatnunk, egyrészt a saját reputationk érdekében, másrészt azért, mert nem tehetjük ki a krematóió ügyét egy olyan kudarcnak, hogy küzdelem nélkül adjuk ki az egyedüli és erősnek mutatkozó fegyvert a kezünkől. Mi tehát bizva a saját erőnkben és abban, hogy a magyar publikum méltányolván a mi önzetlen vállalkozásunkat, nem fog bennünket elhagyni, hanem támogatni fog minket, a mit annál inkább tételzhettünk fel, mert tudjuk egyrészt, hogy a halotthamvasztásnak sok ezer hive van hazánkban és másrészt a támogatás oly kevésben áll, hogy arról beszélni sem érdemes voltaképen. Lapunk előfizetési díját ugyanis olyan olcsóra szabtuk meg — egy egész évre négy korona — hogy ennél olcsóbban talán nem is lehet már folyóíratra előfizetni. A mellett — szerénytelenség nélkül mondhatjuk — a külföldi tízezer számban megjelenő hasonló folyóiratok nivóját elértük és megtartottuk. Meg kell állapítanunk a történeti igazság kedvéért, hogy a magyar publikumban nem is csalódtunk, a minek kétségtelen jele, hogy lapunkat 3 év óta minden zökkenés és fennakadás nélkül — igaz, hogy reáfizetéssel és kisebb-nagyobb áldozatok árán — fen birtuk tartani.

Most sem akarjuk abbahagyni a küzdelmet, sőt — nagy események előtt állván — fokozottabb erővel kívánjuk azt folytatni, *de ehhez feltétlenül szükségünk van a közönség intenzívebb támogatására.* És pedig két irányban. Először abban az irányban, hogy a közös cél érdekében méltányolja a mi önzetlen vállalkozásunkat, a melynek elvitázhatatlan érdeme, hogy a hamvasztás kérdését állandóan felszínen tartva, azt annyira megszokott, bevett fogalommá tette, amelylyel ma már mindenkinek számolnia kell. A ki tehát hive a halotthamvasztás eszméjének, az legyen a mi hívünk is, ne sajnálja azt a végtelenül csekély összeget, fizessen elő lapunkra és ezzel segítsen nekünk a lap fentartásában és terjesztésében. Ossza meg velünk azt az áldozatot, amelyet mi hozunk az eszme megvalósítása érdekében és tegyen ezzel bennünket erőssé és hatalmassá. Mi bárkinek kéré-

sére szívesen küldünk mutatványszámot. Kérjük tehát azokat, akik eddig nem voltak előfizetőink, lépjenek be ezek sorába. Azon tisztelt előfizetőinket pedig, a kiket már régebben tisztelhetünk e táborban, arra kérjük, hogy *ismerőseik és barátaik* köréből egy-egy előfizetőt szerezni sziveskedjenek. Ha mindenki csak egyetlen előfizetőt hoz magával, már óriási eredményt értünk el, már pedig kinek nincs olyan barátja, aki egy ily csekély értékű áldozatot ne hozna, ha erre felkérjük. Hiszen olyan kevésről van szó, hogy egy ilyen kérelmet meg sem lehet tagadni. Végül azokhoz a t. „előfizetőinkhez“ fordulunk, akik a lapot megrendelik, kapják is, elolvassák is, csak épen elő nem fizetnek. Gondolják meg, hogy nekünk az pénzünkbe kerül, a fölösen nyomott példányok árát senki meg nem téríti és ezeket még tetőzik azok a kiadások, a melyek az újabb és újabb felhívásokkal vannak egybekötve. Gondolják meg a dolgot és küldjék be az előfizetési díjat, mert az, a hogyan így „támogatnak“, minden inkább csak nem támogatás. Nagyon jól tudjuk, hogy nem a 4 korona miatt késnek az előfizetéssel, amit le kell fizetniök, hanem a kis kényelmetlenség miatt, amelylyel a pénz feladása jár. Hát egy kis kényelmetlenség miatt ne méltóztassanak egy szép eszme megvalósításáért becsületesen és önzetlenül küzdő sajtóorganum fennállását veszélyeztetni.

BEL- ÉS KÜLFÖLDI HIREK.

Tisztelt Olvasóinkhoz!

A „Hamvasztás“ egyik főcélját képezi a fakultatív halotthamvasztás eszméjének minél szélesebb körben való propagálása, miért is lapunk terjesztését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk.

Azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, de azt még eddig még nem ujították, tisztelettel kérjük, hogy előfizetésüket minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap pontos szétküldésében akadály merüljön fel.

A Hamvasztás szerkesztőség és kiadóhivatala.

Budapest, II., Zsigmond-u. 10.

Telefon: 81—02.

A budapesti krematorium, Bárczy István polgármester nagyszabású terve, bár lassu léptekkel, de megvalósulása felé közeledik. A polgármester ugyan már régen megvalósította volna eszméjét, de a városi törvényhatóság nehézkes, lassu apparatusa — bár a

jóindulat minden oldalon megvan — lehetetlenné teszi az ügy gyorsabb menetét. Az iratok most a közegészségügyi ügyosztálynál vannak javaslatlétel céljából. Ez a bizottság a napokban tartott ülést, amelyen dr. Weisz Jakab bizottsági tag megsűrgette a krematorium építésének ügyét. *Piperkócs* Bátor tanácsnok kijelentette, hogy a szükséges adatokat az ügyosztály már összegyűjtötte s ezek alapján rövidesen konkrét javaslatot fog tenni. Értesülésünk szerint az ügyosztály az új óbudai temetőt ajánlja a krematorium céljaira.

Előadás a halotthamvasztásról. Lapunk legutóbbi számában jeleztük már, hogy dec. 9-én a „Famunkások Országos Szövetsége”-nek felkérésére lapunk szerkesztői felolvasást, illetve szabad előadást fognak tartani e szövetség Luther-utcai nagytermében. Ezt az előadást f. hó 9-én meg is tartottuk a munkásság rendkívülien nagy érdeklődése mellett. Este 8 órára volt az előadás kezdete jelezve, de már fél nyolckor alig lehetett a terembe jutni, annyira zsúfolva volt. Az előadók maguk is alig bírtak az emelvényhez jutni. *Pap Sámuel*, lapunk társszerkesztője, az „Országos Halotthamvasztó Egyesület” titkára kezdte meg felolvasását, amelyet vetített képek kíséretében lankadatlan figyelem és érdeklődés közepette tartott meg. Elmondta a halotthamvasztás történetét a praehistorikus időkől máig, kitért a hamvasztás előnyeire a földbe temetkezéssel szemben s méltatta azokat ethikai, közgazdasági és közegészségügyi szempontból. Azután bemutatta a világ legszebb és leghíresebb krematoriumait. A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után dr. *Wilhelm Frigyes* lapunk felelős szerkesztője lépett az előadói emelvényre és szabad előadást tartott a hamvasztásról, különösen kiemelve azt a küzdelmet, amelyet az egyesületnek folytatnia kell azért, hogy a belügyminiszter az alapszabályokat jóváhagyja. Élesen támadta e miatt a belügyminisztert és a kultuszminisztert, akik rosszhiszemű eljárásukkal az ügyet elposványosítani törekednek. Utalt annak a körülménynek a fontosságára, hogy a polgármester után most már a munkásság is érdeklődni kezd az eszme iránt és annak a nézetének adott kifejezést, hogy előbb-utóbb mégis dadalmaskodni fogunk a klerikalizmus konok ellentállásán. Szerkesztőnk előadását sokszor szakította meg a helyeslés és tetszés zaja. Előadás után a két előadónak lelkes ünneplésben volt része. Valószínű, hogy előadásunkat más szervezetek meghívása folytán ismételni fogjuk. Így legközelebb Erzsébetfalván tartunk előadást.

Typhus Szabadkán. A „Jó Egészség”-ben dr. Hajós egyet. m. tanár, ezt a megszívelendő képet festi az ottani állapotokról:

„Mialatt Szabadkán, mint orvosszakértő működtem az országos érdeklődéssel kísért Jánossy-Haverda bünperben, valami más is történt ottan a legnagyobb csöndben, szinte észrevétlenül. Föllépett, terjedt és dühöngött a typhus ragálya. Egy or-

vos barátom egymaga olyan kilencz typhus-esetet jelentett be, a kik mind egy kutra jártak vízárt. A városi kórház belosztályán több typhusos beteg feküdt, mint a hány máskor egyáltalában feküdni szokott. A legtöbb orvos naponként jelentett be újabb eseteket. Szabadka egyike az ország leggazdagabb városainak. Lakosai között igen sok a gazdag ember. Lakosságának száma szerint második város az országban. Pest után az egyedüli százezres népességű város. Városi pótlódója oly alacsony, hogy sok száz község felülmulja az országban. Vízvezetéke nincs. Artézi kutja sincs. Csatornázása sincs. Ellenben van négyszáz korcsmája. Egy vállalkozó ajánlatot tett a városnak, hogy ha megszavazza a pótlódó két százalékát, ezért az összegért a várost vízvezetékekkel és csatornázással látja el. Fenntartásáról 50 évig gondoskodik. A tervet majdnem egyhangulag elvetették. Most a typhus fejt ki korteskedést a városatyák között csatorna és vízvezeték építése érdekében. Ott a nagy bünper mindig újabb bizalmi, itt pedig észrevétlenül korteskedik a typhus! Meg-megáll egy-egy újabb betegszállító fuvar a városi kórház előtt. Senki sem nézi. Egy anya zokog elhurcolt gyermeke után. Senki sem hallja. Nagy zajjal keresik és üldözik az orvul halálosan megsebzett Justitia merénylőit.

Ausztriában nem lesz krematorium! A prágai halotthamvasztó-egyesület megújította a bécsi egyesület által a kereskedelmi minisztérium ellen emelt panaszt, melyet — mint akkoriban említettük — a Verwaltungsgerichtshof visszautasított és ugyanazt a lesújtó, de most már röviden összefoglalt választ kapta: „Az összes osztrák törvények csupán *eljöldelestről* (Beerdigung) beszélnek és a holttestek földi sírban való eltemetéséről. Nincsen jogérvényes törvény, mely az elégetést engedélyezné, stb.”

Új krematoriumok. *Drezdában* a tolkewitz-i temető délkeleti részével határcs erdei fenöligetben épül Schuhmacher építész-tanár tervei szerint a krematorium, melynek alapfalaival immár elkészültek. — *Rentlingenből* írják, hogy a württembergi kir. belügyminisztérium megengedte a krematorium építését. — Mihelyt a halotthamvasztást Poroszországban törvényileg rendezik, *Rizdorf*, *Schöneberg* és *Wilmesdorf* berlini külvárosok mindegyike egy-egy krematoriumot épített. — A temetőkérdés rendezése után *Plauen* város (szász királyság) is épített krematoriumot 120.000 K költséggel. *Liausanneban* (Schweiz) f. évi szeptember óta működik az új krematorium. — *La Chaux de Fonds*-ban még december havában átadják a krematoriumot hivatásának. Ez lesz a hetedik krematorium Schweizban. Azonkívül építenek Biel, Luzern és Frauenfeld városok és a tessini kanton egy-egy krematoriumot. — *Baden-Baden*-ban október 6-án, *Zwiekau*-ban nov. 1-én nyitlak meg új krematoriumok, a *Leipzig*-i pedig valószínűleg szintén még az idén fog elkészülni, mellyel a németországi krematoriumok

száma, ha hozzászámítjuk a nem működő *hagen*-it és *münchen*-it is, 22-re emelkedik.

Hollandia. A németalföldi fakultatív halott-hamvasztó egyesület (Vereeniging voor Facultative Lijkverbranding) kiadta harmincnyedik évi értesítőjét. Az egyesület áll 13 fiókegyesületből, vagyona 30.000 holl. forintra rug, azonkívül egy szép nagy telket is bérelt már. A tagok száma 850. — Érdekes a következő közlemény: Samarangban, Jáva szigetén működik a „Crematoria” nevű egyesület, mely mult éven az indiai kormányzóhoz folyamodványt intézett, melyben a halotthamvasztás — európai minta szerint — engedélyezését kéri, holott az összes holland-keletindiai gyarmatokon a halottégetés a benszülöttek szokása. A folyamodvány éppen az ellenkezőt eredményezte: az ind kormány azóta ellenségesen viselkedik a halotthamvasztással szemben.

Norvégia. Örvendetesen halad a halotthamvasztás ügye a szabad Norvégiában. *Bergen* városának krematoriuma 1907. május 21-én nyílt meg s azóta 90 holttestet hamvasztottak el. — 1909. május hó 24-én adták át hivatásának a *kristianiai* krematoriumot is. Az ünnepi beszédet Kristiania polgármestere tartotta, mire egy *lelkész az épületet beszéltelte*. A krematorium Kristiania legszebb temetőjében épült és 75.000 sk. K-ba került. Egy erdőigazgató, *Glöersen* 50.000 sk. K-át hagyományozott céljaira, a város 10.000 K-t adott és 15.000 K-t kölcsönzött az egyesületnek. A kupolás csarnokban 110 urnafülke van. A kályhát Schneider Richárd berlini cég építette. 1909. nov. végéig 30 elhamvasztás történt, melyek kivétel nélkül egyházi szertartással voltak egybekötve. A norvég kultuszminiszter — nem Apponyinak hívják, — körrendeletet intézett az egész ország papságához, melyben *kötelességévé* teszi, hogy elhamvasztások alkalmával is hivatalos működését teljesítse, ami eddig ellenmondás nélkül meg is történt. Már a kristianiai püspök is végzett gyászszertartást a krematoriumban. *i. f.*

Az elhamvasztásról készült rendelkezés végrehajthatósága, illetve ezen akaratnak a rokonnokkal szemben való érvényesíthetése kérdésében igen érdekes jogvita folyt Dessauban abból kifolyólag, hogy ott egy törvényes formák között létrejött végrendelet ezen intézkedésének végrehajtását a család megakadályozta s így az elhunynak rendelkezését nem teljesíthették. Az a nézet jutott érvényre, hogy ha valaki végrendelete ezen részének végrehajtójává nevezi ki pl. valamely halotthamvasztó egyesület elnökét, akkor ez a család ellenzése dacára jogosított a holttestet elhamvasztatni s ehhez bírói és végrehajtói segédletet is kap, amint erre konkrét példa is volt már.

Haladás Poroszországban. Tudvalevő, hogy Poroszország törvényhozása még nem szavazta meg a halotthamvasztásról szóló törvényjavaslatot egyszerűen az okból, mert ilyen javaslatot még nem terjesztettek elébe, pedig kétségtelen, hogy szívesen megszavazná.

A kormány azonban érthetetlen okokból eddig idegenkedett ily javaslatról, vagy talán nem találta meg még a kellő időpontot. De hogy korai a klerikálisok öröme, mintha Poroszországban nem volna talaja a hamvasztásnak és ott azt nem is fogják behozni, bizonyítja az új német büntető-törvény készül s most nyilvánosságra került javaslata. Ez a törvény hivatva van arra, hogy a halotthamvasztás behozatalát lehetővé tegye, amennyiben a vonatkozó szakaszokból kétségtelenül kivehető az átmenetre való készülődés. A javaslat 158. szakasza ugyanis, amely a jelenleg érvényben álló törvény 168. szakasza helyébe kerül, ezt mondja: „Aki jogosulatlanul egy holttestet, annak részeit, vagy pedig *annak hamvait* az arra jogosult őrizetéből elveszi, ugyszintén az, aki ezekkel vagy ennek elhelyezésére szolgáló őrzési helyekkel meggyalázólag bánik”, stb. az a tetemgyalázás bűncselekményét követi el. A régi törvény csak holttestről és csak sirről beszél, sem hamvakról, sem őrzési helyekről nem esik szó benne, ha tehát a javaslat e szavakat törvénybe iktatni kívánja, nem lehet kétség az iránt, hogy ez előkészület a hamvasztásra. Tekintettel pedig arra, hogy ha Németország új törvényt készít, nemsokára Ausztria is követi, egészen kétségtelen, hogy rövid időn belül nálunk is fogunk hasonló intézkedésről hallani. Jóllehet nálunk semmiféle tiltó rendelkezést fennálló törvényeinkbe belemagyarázni nem lehet. Mindenesetre érdekes, hogy a parancsoló szükség előtt a legnagyobb és legnehezebb apparátusok: a törvényhozók is meghajolni kénytelenek.

Egy régi végrendeletből. Wien egyik külvárosában építkezés közben egy fakó írás akadtak, amelyikről csakhamar kiderült, hogy az Nestroy-nak, Wien egyik 1862-ben elhalt tekintélyes polgárának végrendelete. Érdekes, hogy ez az ötven év előtt élt ember mily okosan és szépen beszél a krematórióról. Eleinte kifejezést ad az a felett érzett borzalmának, hogy élve fogják eltemetni, azután így folytatja: „Önkéntelen vágyakozással gondolok arra, hogy ezzel szemben milyen szép az elhamvasztás, amelynél az elégethető részek a levegőbe párolognak el, a hamu pedig csinos urnában a hozzátartozók szerető környezetében marad. Így tettek 2000 év előtt, de természetesen mire az emberek ismét olyan okosak lesznek, mint amilyenek 2000 év előtt voltak, addig újra 2000 évnek kell eltelnie.” És igaza volt.

A német krematoriumok október havi üzeme a tavalyihoz képest ismét emelkedett, amennyiben tavaly 350, ez évben pedig 371 holttestet hamvasztottak el. A legtöbb hamvasztás: 49 Góthában történt, második helyen áll Chemnitz és azután következik Hamburg. Az elhamvasztottak közül 283 evang. református, 32 katolikus és 24 zsidóvallású volt. 244 esetben, tehát a hamvasztások 65 százalékában egyházi ceremónia előzte meg a koporsó elsüllyesztését.

A tudatlanság és babona klasszikus példáját szolgáltatja az az eset, amely *Liezkopecze* galíciai

községben történt. Egy parasztember felakasztotta magát, eltemették. Mivel azonban éppen akkor nagy szárazság uralkodott, a falu népe bölcs bírja vezetése alatt ülést tartott és tényként megállapította, hogy az eső azért nem eshetik, mert az öngyilkos a legnagyobb szárazságban akasztotta fel magát. Elhatározták tehát, hogy „megitatják“ a halottat. Kivonult az egész falu népe a temetőbe, itt valami szerszámmal lyukat furtak a sirba és abba egy hordó vizet öntöttek, aztán a sirt nyitva hagyták. Már most várták az esőt, amelynek okvetlenül be kell következnie. Az eső helyett azonban a csendőrök jöttek, akik tudomást szerezvén a dologról, a főelöljárókat letartóztatták s ezeknek majd most sirgalmazás bűncselekményeért kell törvényt állniok.

Pályázat. A belgiai halotthamvasztó egyesület (Société belge pour la propagation de la Crémation) 2 pályázatot hirdet, melyek alkalmasak arra, hogy az érdeklődést a halotthamvasztás iránt a szakemberek körében is felkeltsék és a közfigyelmet az 1910-iki nemzetközi krematiztikus kiállításra és kongresszusra irányítsák.

1) Felkéretnek a belgiai építészek és mérnökök tervek, modellek, stb. beküldésére. A kolumbáriummal egybekötött krematorium összköltsége 100,000 Fr (96,000 K) lehet. Pályadíjak első díj 1500 Fr, második 500 Fr, harmadik 250 Fr.

2) Felkéretnek a szobrászok, kőfaragók, vésnök, porcellán- és fayencegyárosok, stb. küldjenek be mindennemű urna- és hamveder-mintákat a nemzetközi kiállításra. Felvilágosítást nyújt: M. Chomé a bruxellesi katonai iskola tanára, Bruxelles, Avenue de l' Hippodrome 41.

EGYESÜLETI HIREK.

Közli: az „Országos Halotthamvasztó-Egyesület“ titkársága.

Ha nem volna olyan szomorú dolog, kacagni kellene a felett, hogy ma-holnap négy esztendeje lesz annak, hogy az alapszabályok benyújtattak s azok ministeri jóváhagyást maig sem nyertek. Négy év alatt Európa térképe változott meg, a repülőgépet emelték eddig nem ismert tökélyre, politikai rendszerek változtak, de ennyi idő nem volt elég arra, hogy alapszabályainkat a belügyminister láttamozza. Szégyeljük magunkat, de tűrnünk kell ezt a jogsérelmet abban a reményben, hogy rövidesen kedvező fordulat fog bekövetkezni. Elvégre azt be kell látnunk, hogy mostanában, az általános felfordulásban a belügyministernak más dolga van, mint hogy a mi alapszabályainkkal foglalkozzék. Reméljük tehát, hogy az új évben végre mégis meg fogjuk érni alapszabályaink jóváhagyását. A jövő év egyébként is döntő jelentőségű lesz a krematizáció ügyében, mert az alapszabályok jóváhagyásán kívül a székes-főváros krematoriumának építkezése is aktuális lesz s itt a belügyministernek nyilatkoznia és színt vallania kell, ezt a színvallást nem tolhatja ki évekre. Hisszük, hogy a körülmények olyanképen fognak alakulni,

hogy jövőre pozitív tényekről és elért sikerekről fogunk beszámolhatni.

A tagsági belépésre vonatkozólag az alapszabályok 4. §-a intézkedik:

„Az egyesület tagja lehet, nemre való tekintet nélkül mindenki, jogi személyek is (törvényhatóságok, társaságok, egyesületek, szövetkezetek, részvénytársaságok és cégek).“

„A tagok lehetnek: alapító és rendes tagok.“

„a) *Alapító tagok* azok, kik egyszer s mindenkorra *legalább 200 koronával* járulnak ez egyesület céljaihoz.“

„b) *Rendes tagok* azok, akik 3 évre terjedő kötelezettséggel *évi 4 korona* tagsági díjat fizetnek.“

A tagsági díjak lefizetéséről Jürti Károly (V., Fűrdő-utca 2.) egyesületi pénztáros ezimébe küldendő.

Tagbelépési lapot és az egyesületre vonatkozó felvilágosítást készséggel küld az „Országos Halotthamvasztó-Egyesület“ titkári hivatala, V., Nádas-utca 14.

Az egyesület vagyona: 1909. okt. 31-én 31 K 62 fill.

KÖZGAZDASÁGI HIREK.

A Brassói Cellulose-gyár Részvénytársaság most teszi közzé az 1909. aug. 31-én lezárt mérlegét, mely szerint az előző évi 25389 K 32 f nyereségáthozat levonásával 132.123 K 67 f veszteséget mutat ki. Az igazgatóság a közgyűlést december 30-ára hívta egybe.

A legnagyobb magyar napilap. Mindenki kitalálja, hogy a legjobb magyar napilap „Az Ujság“ Független a pártoktól, kormánytól egyaránt. Előfizetése egy óra 2 korona 40 fillér, negyedévre 7 korona. „Az Ujság“ kiadóhivatala: Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. sz.

BIZTOSÍTÁSI ÜGYEK.

A hamvasztás gyakorlati megvalósítása. Az „Országos Halotthamvasztó Egyesület“ a fakultatív halotthamvasztás eszméjét propagálja és elég sajnós, hogy még bizonyos körök akadályokat gördítenek az elé, hogy a hamvasztás híveinek kifejezett kívánságai Magyarország területén gyakorlatilag is érvényesülhessenek.

Keresve a módokat, amelyek szerint az az egyén, aki feltétlenül és saját elhatározásából már életében intézkedni kíván abban az irányban, hogy halála esetén elhamvasztassék, ma még a kiinduló pont csak az lehet, hogy ily irányu végintézkedés tehető s ezen, intézkedések végrehajtása a külföldi krematóriumokban mint pl. Chemnitzben, Gothában stb. történhetik. Leg-

Közelebb esik hozzánk a chemnitz-i vagy zittau-i (Szászország) krematóriumok. Az elhamvasztáshoz a következő okmányok szükségesek: 1. elhalálozási okmány, 2. a kezelő orvos bizonyítványa, 3. a körorvos bizonyítványa, 4. rendőrségi igazolvány, mely szerint a halál nem büntény következtében történt, 5. végakaratbeli rendelkezés, vagy a hozzátartozók írásbeli nyilatkozata az elhamvasztást illetően.

Ugy ezen okmányok megszerzése, valamint általában a szállítás és a hamvasztás pedig költségekbe kerül, amelyek összege hozzávetőlegesen ma mintegy 1000 koronában irányszámható elő.

Látható tehát, hogy ma még, ha csak Budapest székes-főváros mielőbb meg nem építi és meg nem nyitja krematóriumot, a halotthamvasztás elég költséges arra, hogy sokakat az eszme gyakorlati megvalósításától visszatartson, ha csak nem gondolkozik olyan módozatról, hogy elhalálozása esetére a szükségelt összeg rendelkezésére álljon.

Ezen elhatározáshoz egy rendkívül alkalmas új alakulásról kell a hamvasztás iránt érdeklődőket értesítenünk.

Október első napján kezdette meg ugyanis Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám alatt egy országos temetkezési társulat működését a Gázdák Biztosító Szövetkezete Életosztályával kapcsolatban. A társulat címe „Gondviselés” Országos Központi Temetkezési Segélyző-Társulat (Budapest, VIII., Baross-utca 10.) a melynek tagjai közé léphet minden 15—50 éves korig való egyén és halála esetére kiköthet magának 100 koronától 1000 kor.-ig terjedő temetkezési segélyösszeget minden orvosi vizsgálat kötelezettsége nélkül.

A kikötött temetkezési segély minden 100 korona összege után tehát a *halálozástól, legfeljebb azonban 20 éven keresztül* a következő összegek fizetendők belépési korok szerint:

15—25	köréig	félévenként	2	korona	10	fill.
26—35	„	„	2	„	50	„
36—40	„	„	2	„	90	„
41—45	„	„	3	„	30	„
46—50	„	„	3	„	80	„

Igy tehát ha valaki még életében kellő végrendelkezést tesz arra nézve, hogy elhamvasztassék, módjában áll ezen társulat útján az ahhoz szükséges összeget is apránként összegyűjteni és nincs másra szükség, minthogy a társulattól nyert tagkönyvet deponálja a végrendelkezés végrehajtója kezeihez, a kinek azután az elhalálozás esetében az említett társulat részéről a kikötött összeg is azonnal kifizetetik és mi sem állja útját annak, hogy a végrendelkező óhajta teljesíttessék.

Az eszme gyakorlati megvalósítása céljából az elhamvasztás iránt érdeklődők figyelmébe ajánljuk ezt a módozatot, megemlítvén még, hogy a társulat tagjai sorába a belépés igen egyszerű és annak megkönnyítése érdekében lapunk 9. és 10. oldalát akként készít-

tettük el, hogy az egyuttal belépési-nyilatkozatul is szolgál s így lapunk ezen részének felhasználása a leg-egyszerűbb módot képezi arra, hogy a hamvasztáshoz szükséges anyagi feltételeket is bárki megszerezhesse.

Részletes felvilágosításokkal egyebekben készséggel szolgál a „Gondviselés” Társulat központi igazgatósága: Budapest, VIII., Baross-utca 10.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tisztelt munkatársainkat felkérjük, hogy közlésre szánt kézírataikat mindenkor legkésőbb 5 nappal a lap megjelenése előtt, tehát a hónap 15-ig hozzánk juttatni szíveskedjenek.

Taxus. Nagyon köszönjük a küldeményt. Lelközöljük.

Fuego: Szíves kívánságához képest fogunk eljárni. Közleményeit sorra hozzuk.

D. F. Legnagyobb sajnálatunkra a beküldött cikket nem közölhetjük, mert azzal a napilapok már megelőzték bennünket s mert az éppenséggel nem is bír érdekel reánk nézve. Szíveskedjék tán mással próbálkozni, mi szívesen látjuk.

A KIADÓHIVATAL KÖZLÉSEI.

Kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy lapunkat — az eszme érdekében — ismerőseik körében terjesztetni szíveskedjenek. Ajánlott címre szívesen küldünk mutatónyerszámot.

Azokat pedig, akiknél előfizetést gyűjtő ív van, annak szíves beküldésére kérjük.

Kávéházakban, klubokban és egyletekben kérjük a „Hamvasztás”-t!

Előfizetési felhívás.

Azokat a tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése

1909. december 31-én lejár,

szintugy azokat, akiknek előfizetése elébb járt le, tisztelettel felkérjük, méltóztassanak előfizetésüket megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

A kiadóhivatal.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy a lap szétküldésében vagy kézbesítésében történő minden zavarról vagy rendetlenségről bennünket akár telefonon akár postán *azonnal értesíteni* szíveskedjenek, hogy a mulasztások orvoslásáról, valamint lapunk pontos kézbesítéséről gondoskodhassunk. *A kiadóhivatal.*

➤ A „Hamvasztás” Budapest összes vasuti pályaudvarain számonként 40 fillérért kapható. ➤

„Gondviselés“

Országos Központi Temetkezési Segély-Társulat
BUDAPEST, VIII. kerület, Baross-utca 10. szám.

szám.

Belépési nyilatkozat.

Alulírott a „Gondviselés“ című Országos Központi Temetkezési Segély-Társulat útján s annak alapszabályai szerint halálom esetére temetési segélyt kívánok biztosítani és a hoz-
zám intézett kérdésekre a következőket felelem:

1. Mi a teljes neve? (Férjes nőknél leánykori nevük és férjük tel- jes neve irandó.)	
2. Hol és mikor született? (Ötven évet betöltött nem vehető fel.)	
3. Mi a foglalkozása?	
4. Hol lakik jelenleg?	község.....megyeker.,.....utca.....hászám
5. a) Mily összeget kíván temetkezési segély gyanánt?	korona, azaz.....koronát
b) Kíván-e emlékdíjat vagy nem?	
6. Van-e érvényben álló tagkönyvecskéje a „Gondviselés“-től és mily összegről szól?	
7. Egészséges-e jelenleg?	
8. Nem-e szenvedett valami betegségben vagy sérülésekben? Mikor? Meddig volt beteg?	
9. Nincs-e feltűnő testi hibája? (Bénaság, pup, siketség, vakság)	
10. Szülői, testvérei, gyermekei közül halt-e meg valaki tüdővészben?	

Kijelentem, hogy az adott feleletek a valóságnak teljesen és hiven megfelelnek s ezek alapján az általam megértett feltételek és alapszabályok szerint a „Gondviselés“ társulat útján a Gazdák Biztosító Szövetkezetével fenti összegű temetkezési segély biztosítása iránt szerződést kívánok kötni s telvételem esetén a nekem kézbesítendő tagkönyvecskét a létrejött meg-
állapodás ellenokmányának tekintem. Kikötöm egyúttal, hogy halálom esetén a temetési segély a tagkönyvecském bemutatójá-
nak fizetessék ki.

Jelen nyilatkozat hátlapján foglalt általános feltételeket is megértettem s úgy azokat, mint a „Gondviselés“ társulat
mindenkori alapszabályait magamra nézve kötelezőül elismerem.

Kelt.....19.....év.....hó.....n.

aláírás.

(kiskorúság esetén a szülő vagy gyám beleegyezést
tanúsító aláírása.)

Kivonat az alapszabályokból.

A társulat tagjai rendes és alapító tagok.

Rendes tagok azok, kik azzal a kötelezettséggel lépnek a társulat tagjai közé, hogy a „Gazdák Biztosító Szövetkezete” kebelében és annak a tagkönyvecskéjében feltüntetett feltételei szerint a központi társulat után temetkezési segélyt biztosítanak.

Alapító tagok pedig azok, kik a rendes tagsági kötelezettségen kívül egyszersmindenkorra legalább 50 koronát fizetnek a társulat jótékony céljai előmozdítására. Alapító tagok a rendes tagsági kötelezettség teljesítése nélkül magánosok is és erkölcsi testületek is lehetnek, ezek azonban sem segélyt, sem emlékdíjat nem igényelhetnek, de az ügyek intézésében szavazataikkal résztvehetnek, a mennyiben mint alapító tagok választók és választhatók is.

7. §. a) A temetkezési segély 100 koronától 1000 koronáig terjedhet;

b) a kitöltött temetkezési segély minden 100 korona összege után a halálesetig, legfeljebb azonban 20 éven keresztül a következő hozzájárulások fizetendőik belépési korok szerint:

15—25	korévig	félévenként	2	kor.	10	fillér
26—35	„	„	2	„	50	„
36—40	„	„	2	„	90	„
41—45	„	„	3	„	30	„
46—50	„	„	3	„	80	„

c) módjában áll azonban a tagnak a temetkezési segélyen kívül azon esetre, ha a 20 évet megéri, a kikötött temetkezési segély $\frac{1}{4}$ részét tevő összegű **emlékdíjat** is magának kikötni. Ez esetben a b) alatt megállapított hozzájárulások következőképpen módosulnak:

15—25	korévig	félévenként	2	kor.	60	fillér
26—35	„	„	2	„	90	„
36—40	„	„	3	„	20	„
41—45	„	„	3	„	60	„
46—50	„	„	4	„	—	„

Az életkor mindig egész években számítatik olyformán, hogy hat hónap vagy ennél rövidebb időszak nem számít, hat hónapnál hosszabb időszak ellenben egész évnél vétetik.

Azon tagoknak tehát, kik ezen c) pontban megállapított módozat szerint fizetik a díjakat, tagságuk 21-ik évében minden 100 korona temetkezési segély után 25 korona összeg, **emlékdíj** címén készpénzben kifizetetik, a nélkül azonban, hogy ezen összeggel a halál esetében kifizetendő segélydíj kevesbednék.

d) A tagsági kötelezettség mindig azon naptári negyedév első napjától számít, melyben a belépés történt, a segélyezésre való igény pedig a „Gazdák Biztosító Szövetkezete” által megállapított itt e) f) g) h) i) k) pontokban felsorolt kikötményeknek a tagkönyvbe is foglalt feltételei szerint, akkor kezdődik, ha a tag a központi igazgatóság által a tagok sorába felvételét s kiállított tagkönyvecskéjére legalább is félévi részletet a felvételi díjjal együtt a társulat pénztárába befizette.

e) Ha a temetkezési segélyezésre vonatkozó díj-

részlet a megállapított esedékességtől számított 30 nap alatt a tag által meg nem fizettetnék, ezzel a tagsága megszűnik.

f) Segélyre való igényeit tehát elveszíti az a tag, aki az esedékesség idejében fizetési kötelezettségének teljesítését nyugtázással igazolni nem tudja. Harmincz nap eltelte után, de nem később, mint a megfizetni elmulasztott díjrészlet esedékességétől számított 6 hónapon belül, engedélyezhető a tagság újból érvénybehelyezése orvosi bizonyítvány és a hátralékos díjrészletek és 1 korona munkatöbblet megtérítése ellenében.

g) Ha a tagsági díjak öt éven keresztül pontosan fizetettek, a tag a tagság beszüntetésével, vagy a befizetett díjak részbeni visszatérítését, vagy a tagságnak leszállított segélyösszeggel való fenntartását igényelheti, további díjfizetés nélkül.

h) Bekövetkezett halálozás esetén, mely az anyakönyvvezető útján igazolandó, a tagkönyvecskéjében kikötött temetkezési segély összege, ha addig a járulékok pontosan fizetettek, azonnal esedékes s a tagkönyvecské beszolgáltatása ellenében a bemutatónak azonnal kifizetetik. Amennyiben azonban aggály támadna a tagkönyv jogos birtalása, avagy az esedékessé vált segélynek a temetés s általában a végellátás céljaira való felhasználása tekintetében, ez esetben a tisztességes végellátás megadásáról az esedékessé vált segély felhasználásával a társulat avagy helyi egyesület önmaga gondoskodik s a tagkönyv bemutatója, a temetés megtörténtétől számított 30 napon belül csak a telmerült költségek kiegyenlítése után fennmaradó összeget igényelheti. A haláleset megtörténte időpontjától számított 1 év alatt fel nem vett temetkezési segély a társulat rendkívüli segélyalapját illeti.

i) Öngyilkosság, párbaj vagy halálos ítélet esetén, vagy ha a halál delirium tremens következtében állott be, általában ha a halálesetet a temetkezési segély megszerzésére irányuló elmérgőzés vagy bűnös rosszindulat idézte elő, a temetkezési segély nem követelhető, illetve megtagadható. Ha a tag háboruban vagy az ott kapott sebek következtében halt el, csupán a befizetett díjak felerészének visszafizetése követelhető.

k) Ha az elhalálozás a segélyre való igény érvénybelépésétől számított egy éven belül tuberkulózis (tüdővész), rákbetegség vagy szervi szívbajban következett be, csupán a befizetett díjak 75%-a térítettik vissza. Amennyiben pedig az elhalálozás az itt említett bajok következtében a segélyre való igény érvénybelépésétől számított második évben állott be, a kikötött temetési segély egyharmad része lesz kifizetve. Ha azonban a megszerzett segélyezési igény kezdetétől számított két év lefolyt és a halál az e pontban megnevezett betegségek következtében állott volna is be, a temetkezési segély teljes összegében kifizetetik. Amennyiben azonban a tagok közé való felvétel orvosi vizsgálat alapján történt meg, az ezen pontban foglalt megszorítások érvénytelenek.

A központ feljegyzéseire szánt hely.

szám.

A „HAMVASZTÁS”

A HALOTTHAMVASZTÁS ESZMÉJÉT TERJESZTŐ FOLYÓIRAT

1909. ÉVI III. ÉVFOLYAMÁNAK

TARTALOM-JEGYZÉKE.

ÖSSZEÁLLITOTTA: FUEGO.

Közlemények.

	lapszám	oldal
Az „O. H.-h. E.” alapszabályai.....	9	1—4
B. A.: Japánok elhamvasztása Ham- burgban	3	3
B. A.: A pozsonyi krematorium	5	2
B. A.: A heidelbergi krematorium	8	1
Bogáti A.: A hageni krematorium	3	2
Dressler F.: Temetői dolgok.....	2	3
Eiser Emil: Halotthamvasztás nyers- olajjal	12	2
Fuego: A hallstatti csontház.....	1	1
„ A római katolikus egyház és a halotthamvasztás	12	1
Galantai B.: A hamvasztás kérdéséhez	2	2
Halász József: Halotthamvasztás	10	1
Hamvasztás és egyházi beszentelés Dr. K. Gy.....	5	3
Littomericzky N.	6	4
Hackenberger L.	7	3
Egy vidéki v. tag	8	3
i. f.: A berlini urnacsarnok	6	1
„ Az új berlini urnacsarnok alapkö- vetétele.....	7	1
„ Reflexiók.....	11	1
Jászai Mari: Halotthamvasztás	4	1—5
Dr. Leitner M.: A dévai felolvasás utó- hangjai	1	4
Littomericzky N.: Glosszák	8	2
„ „ Kremácló a föld alatt	9	4
Németországi krematoriumok.....	11	3
Styx: Az egyház a halottégetés mellett	3	3
Szentléleki F.: A hamvasztás költészete	5	3
„ „ A temetőkről I.....	6	2
„ „ „ II.....	7	2

	lapszám	oldal
Szentléleki F.: Miért vagyok hiva a halotthamvasztásnak? ...	11	2
Dr. Wilhelm Frigyes: Budapest krema- toriuma	1	2

Költemények.

Taxus: Mélázás	2	3
„ Viharos tenger	3	3
„ Hamvaidnál állok	4	5
„ Soha vissza	5	2
„ Ballangó.....	6	2
„ Jön ... jön felém	7	2
„ Köszöntlek, áldlak	8	2
„ Elmult a nyár	9	4
„ Magánosság	11	2
„ Mély álmát alussza	12	2
Zempléni Árpád: Sirodra szögzöm	1	3

Képek.

A hallstatti csontház II. kép	1	1
A hageni krematorium (külső látkép) ...	2	1
„ „ „ (belseje)	3	1
A berlini új urnacsarnok (Modell felvétel)	5	1
„ „ „ (Nagy csarnok)	6	1
„ „ „ (Oldal csarnok)	6	3
„ „ „	7	1
„ „ „ (keresztmetszete)	7	3
A heidelbergi krematorium	8	1
A góthai krematorium katalógja.....	12	1

* * *

Bel- és külföldi hírek, egyesületi hírek,
közgazdasági hírek, biztosítási ügyek,
szerkesztői üzenetek, a kiadóhivatal
közlései, hirdetések minden számban.

A m. kir. államvasutak téli menetrendje 1909-1910-re.

A magyar királyi államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon folyó évi október 1-én a téli menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényben levő nyári menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

A budapest keleti p. u.—bruck—királyhidai vonalon Kamaraerdő (Kőérberék) megállóhelyen az összes személyszállító vonatok megállása megszüntetettik.

A budapest keleti p. u.—arad-tővisi vonalon a Budapest keleti pályaudvarról délután 2 órakor induló, Aradon át Predealra közlekedő, valamint az onnan Aradon át Budapest keleti pályaudvarra délután 1 óra 15 perckor érkező gyorsvonat Pusztafenyő állomáson feltételeesen megállítatik.

A budapest keleti p. u.—predeali vonalon. A Budapest keleti pályaudvar és Predeal között Aradon át közlekedő, Budapestről délután 2 órakor induló, illetve az ellenirányból Budapestre délután 1 óra 15 perckor érkező gyorsvonatok forgalma Brassó és Predeal között november 15-én tul, az egész téli évadon át fenntartatik.

A Nagykátáról éjjel 10 óra 35 perckor Budapestre érkező személyszállító tehervonat télen át is forgalomban marad.

Tápiószecsőtől Budapestig az eddig csak szükséglet szerint közlekedett hajnali vonat minden kedden és pénteken, valamint ünnep- és vasárnapokat követő köznapokon rendszeren helyeztetik forgalomba.

E vonat Tápiószecsőről éjjel 3 órakor indul és Budapestre reggel 4 óra 40 perckor érkezik.

A Budapest keleti pályaudvarra reggel 7 óra 20 perckor érkező, valamint az onnan délután 5 óra 40 perckor induló személyvonat Mihályfalva 143. sz. őrháznál rendszeren megállítatik.

A Tövisről délután 2 óra 40 perckor induló gyorstehervonathoz a személyszállítás Tövisről Székelykocsárdig megszüntetettik.

A budapest nyugoti p. u.—marcheggi vonalon. A Budapestről este 6 óra 50 perckor induló gyorstehervonathoz csatlakozólag Galántától Marcheggig forgalomban levő esti gyorsvonat csak Pozsonyig fog közlekedni.

A nyári évad tartamára forgalomba helyezett helyi vonatok közül az alábbi vonatok szüntettetnek meg és pedig:

Budapest és Érsekújvár között: A Budapestről reggel 5 óra 45 perckor induló vonat Párkány-Nánától Érsekújvárig; az Érsekújvárról éjjel 11 óra 35 perckor Budapestre érkező vonat pedig egészen.

Budapest—Párkány-Nána között: A Budapestre délelőtt 8 óra 45 perckor érkező és a Budapestről este 8 óra 15 perckor induló vonat olyképen, hogy az utóbbi vonal október és április hónapokban Budapesttől Vácig, november 1-től bezárólag március 31-ig pedig Budapesttől Dunakeszi-Alagig közlekedni fog.

Budapest és Szob között: A Budapestről délután 5 óra 20 perckor induló vonat.

Budapest és Nagymaros között: A Budapestről 8 óra 45 perckor és a délelőtt 11 óra perckor induló, valamint a Budapestre délután 5 óra 45 perckor és

éjjel 10 óra 25 perckor érkező vonat, melyek közül azonban az utóbbi Váctól Budapestig október és április hónapokban forgalomban marad, illetve újból forgalomba helyeztetik.

Szintugy forgalomban marad az eddigi gyakorlattól eltérőleg, a Nagymarosról este 8 óra 20 perckor Budapestre érkező vonat az egész téli évad alatt.

Budapest és Dunakeszi-Alag között: A Budapestről este 8 óra 45 perckor induló vonat november 1-én tul bezárólag március 31-ig nem fog közlekedni.

Rákospalota—Ujpest—Budapest között: A Budapestre reggel 4 óra 8 perckor és éjjel 11 óra 20 perckor érkező, valamint a Budapestről éjjel 10 óra 30 perckor induló vonat megszüntetettik.

A Párkány-Nána felől reggel 8 óra 10 perckor, Budapestre érkező vonat Rákospalota-Ujpesten rendszeren megállítatik.

A Budapest nyugoti p. u.—orsova—verciorovai vonalon. A Budapest nyugoti pályaudvarról délelőtt 9 óra 40 perckor Verciorovára induló és az ellenirányból este 6 óra 35 perckor Budapestre érkező gyorsvonatok a román csatlakozó vonatok megszüntetése folytán Temesvár-Józsefváros és Verciorova között forgalmon kívül helyeztetnek.

Budapest és Cegléd között a vasár- és ünnepnapokon közlekedő déli, illetve esti vonat megszüntetettik.

Szeged és Kiskunfélegyháza között a Szegedre reggel 5 óra 45 perckor érkező, valamint a Szegedről este 8 órakor visszainduló helyi vonat forgalmon kívül helyeztetik.

Temesvár-Józsefvárosból a délutáni személyvonat Orsova felé későbbben, azaz 3 óra 1 perckor indítatik és csatlakozást nyer a Budapest felől jövő gyorsvonathoz.

A Budapest keleti p. u.—fiumei vonalon. A Fiuméből este 6 órakor Budapestre, valamint a Budapestről délután 4 óra 10 perckor és este 9 órakor Fiuméba induló gyorsvonatok megállása Dugo selo állomáson megszüntetettik.

A Fiuméből délután 2 óra 5 perckor Delnicére induló és a Delnicéről éjjel 10 óra 38 perckor Fiuméba érkező vasár- és ünnepnapok megszüntetettik.

A debrecen-füzesabonyi vonalon. A Debrecenből jelenleg reggel 4 óra 36 perckor Füzesabony felé induló vegyes-vonat már éjjel 2 óra 58 perckor indítatik és Füzesabonyba, úgy mint jelenleg, délelőtt 10 óra 24 perckor érkezik.

A Füzesabonyból délelőtt 11 óra 33 perckor induló vegyesvonat Debrecenbe egy órával későbbben azaz este 6 óra 44 perckor fog érkezni.

A debrecen—szerencsi vonalon. A Debrecen és Hajduhadház között közlekedő, Debrecenből délután 2 óra 20 perckor induló és oda este 6 óra 34 perckor visszaérkező motorosvonat november hó 1-én tul a téli évad alatt is forgalomban marad.

A máramarossziget-aknaszlatinai vonalon. A Máramarosszigetről délután 3 óra 40 perckor induló és oda délután 4 óra 43 perckor visszaérkező vegyesvonat megszüntetettik.

1910 évi
előfizetési díj **005** sz.

szelvény

a **005** f-ről
szóló

„Elismervény“
elküldött.

E befizetési lap szelvénye a „Hamvasztás“
kiadóhivatalának nyugtáját helyettesíti

005 sz.

Elismervény

4 korona fillér, azaz

NÉGY korona fillér összegről,
mely mai napon a m. kir. postatakarékpénztárnál
fennálló **19072** sz. csekk-
számlára befizettetett.

A csekkszámla tulajdonosának neve és lakcíme:
Hamvasztás szerkesztősége és kiadóhivatala
BUDAPEST
MAGYAR KIR.
POSTATAKAREKPÉNZTÁR

A postaalkalmazott aláírása:

MAGYAR KIRÁLYI POSTATAKAREKPÉNZTÁR

005 sz.

Befizetési lap

4 korona f, azaz

NÉGY korona f,
melyet a **19072** sz. postataka-
rékpénztári csekkszámllára befizettem.

Kelt

A befizető neve:

A postaalkalmazott aláírása:

Ezen befizetési lap a hozzátartozó könyvelési szelvényével együtt a postaalkalmazott által levágandó és a
napi aljegyzékhez csatolva a postatakarékpénztárhoz beküldendő.

A fél által töltendő ki.

005 sz.

Könyvelési szelvény

4 K f,

a **19072** számu
csekkszámllára történt befizetésről.

Kelt

A postaalkalmazott aláírása:

Írásbeli
közleményekre
nem
használható.

85081

Ezen elismervény alapján, az előlapon megjelölt csekkszámára bármely közvetítő hivatalnál betétek teljesíthetők.

Ezen célból a befizető az elismervényen és a befizetési lapon, valamint a könyvelési szelvényen a befizetendő összeget följegyzí, a befizetési lapot aláírja s mindkettőt a betétösszeggel együtt a közvetítő hivatalnál benyújtja.

A postaalkalmazott az elismervényt, a befizetési lapot és a könyvelési szelvényt aláírja, a megjelölt helyeken hely és kelti bélyegzőjét alkalmazza, a befizetési lapot a könyvelési szelvényével együtt levágja, az elismervényt a félnek visszaadja, a befizetési lapot pedig a könyvelési szelvényével együtt a postatakarékpénztárhoz beküldi, mely a számlatulajdonost a javára történt betétről számlakivonat útján a beérkezett befizetési lap hozzácsatolásával értesíti.